

Anna Wallentin
Anna.wallentin@energigas.se

Stockholm den 2022-09-12

Synpunkter på ändringar av GBER (nytt utkast) som främjar den gröna och digitala omställningen (Gröna GBER) HT5934

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerat förslag. Vi tackar för möjligheten att bidra med synpunkter inför Regeringskansliets möte med den rådgivande kommittén om gruppundantagsförordningen, förkortat GBER, i enlighet med e-post från den 3 augusti 2022.

Först och främst är det mycket glädjande att Kommissionen nu föreslår att Artikel 43 ändras så att småskalig produktion av bland annat biogas ska undantas från anmälningsskyldigheten för anläggningar med en installerad kapacitet upp till och med 25 000 ton per år. Den nu föreslagna ändringen är helt i linje med Energigas Sveriges förslag till formulering.

Med det sagt har Energigas Sverige även en del andra synpunkter på Kommissionens förslag. Synpunkterna redovisas nedan.

Artikel 2, punkt 102 c

I artikeln föreslås att förnybar vätgas ska definieras som vätgas som produceras från förnybar energi i enlighet med den metodologi som läggs fast för flytande och gasformiga drivmedel av icke biologiskt ursprung (så kallade RFNBO) i det så kallade Förnybartdirektivet¹, förkortat RED2.

Energigas Sverige noterar att den delegerade akten som definitionen hänvisar till ännu inte är beslutad av Kommissionen. Det planeras många satsningar på produktion, distribution och användning av vätgas både i Sverige och inom resten av EU de närmaste åren. Tydliga definitioner och möjlighet att få stöd under ett uppbyggnadsskede är av stor vikt för att målen i EU:s vätgasstrategi² ska kunna nås. Det är därför anmärkningsvärt att Kommissionen i en så viktig definition hänvisar till ett regelverk som ännu inte är beslutat.

Vidare noterar Energigas Sverige att den metodologi som Kommissionen hänvisar till endast gäller för drivmedel. Trots detta används den föreslagna definitionen i GBER i flera avsnitt som avser stöd till förnybar vätgas i andra sammanhang än som användning som drivmedel. Detta bör ses över så att en mer heltäckande definition av förnybar vätgas används i förslaget. Energigas Sverige föreslår att den definition av förnybar vätgas som redan finns i EU:s vätgasstrategi används i stället. Denna definition är mer heltäckande eftersom den, förutom vätgas från elektrolys med

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor direktiv (EU) 2018/2001

² A hydrogen strategy for a climate-neutral Europe, COM(2020) 301 final (July 2020)

hjälp av förnybar el, även omfattar så kallad biogen vätgas. Biogen vätgas är vätgas som produceras genom reformering av biogas eller förgasning av biomassa.

Energigas Sverige anser att det är problematiskt att förslaget till definition av förnybar vätgas hänvisar till en metod som, förutom att den ännu inte är beslutad, är så begränsande. Som det ser ut nu kommer metoden att göra det mycket svårt för vätgas som producerats från el som distribuerats via elnätet att klassas som förnybar eftersom metoden kräver tidsmässigt och geografiskt samband mellan elproduktionen och vätgasproduktionen. Inte heller kommer all vätgas som produceras i en elektrolysör med direktförbindelse med en förnybar elproduktion att klassas som förnybar. Detta beror på att metoden föreslås kräva additionalitet (den förnybara elproduktionen måste vara ny, tillkommande). Med vissa undantag avseende produktion i norra Sverige kommer det att innebära stora administrativa utmaningar att uppfylla den föreslagna definitionen för förnybar vätgas. Det kommer med andra ord att bli mycket svårt att uppfylla villkoren för statligt stöd för produktion och användning av vätgas i framför allt södra och mellersta Sverige. Risken är stor att detta leder till att satsningar på vätgas uteblir i en stor del av Sverige. Detsamma gäller även i princip hela EU.

Artikel 2, punkt 102 f-g

I artikeln föreslås definitioner av "rent fordon" (clean vehicle) och "utsläppsfritt fordon" (zero emission vehicle). Kraven på maximala koldioxidutsläpp formuleras som koldioxidutsläpp i form av avgaser (tailpipe CO₂ emissions), även i de fall förslagen hänvisar till definitioner i andra regelverk. Energigas Sverige avstyrker förslaget att formulera kraven på maximala koldioxidutsläpp enbart utifrån lokala utsläpp från fordon och fartyg (tailpipe). Energigas Sverige anser att både europeisk och svensk lagstiftning i stället ska bygga på forskningsförankrat WTW³ - eller LCA⁴ -perspektiv på klimatutsläpp. Det förlegade tailpipe-perspektivet tar ingen hänsyn till om drivmedlet är fossilt eller förnybart. Det är inte teknikneutralt och det motverkar användningen av biogas och andra hållbara förnybara biodrivmedel. Tailpipe-perspektivet i EU:s regelverk försvårar klimatomställningen.

Artikel 2, punkt 130

I artikeln införs en ändrad definition av energiinfrastruktur för gas samt en ny definition av energiinfrastruktur för vätgas. **Energigas Sverige anser att det är viktigt att energiinfrastruktur för gas och vätgas inte begränsas till att endast gälla rörledningar för distribution och transmission av gas. I Sverige, och andra medlemsstater som inte har ett väl utbyggt gasnät i hela landet, distribueras gasen till stor del i flytande form genom annan infrastruktur än gasnät, som till exempel lastbilar eller fartyg. Denna infrastruktur bör också ingå i definitionen.**

³ Well to wheel (källa till hjul)

⁴ Livscykelanalys

Artikel 36 (inklusive 36 a och 36 b)

Förändringarna som föreslås i Artikel 36 behöver läsas tillsammans med förändringarna som föreslås i Artikel 2, punkt 102 f-g (se Energigas Sveriges synpunkter ovan). Förändringarna av Artikel 36a samt den nya Artikel 36b begränsas nästan uteslutande till el- och vätgastekniker. Tankningsinfrastruktur för biogas ingår inte alls här, och i de allra flesta fall inte heller fordon eller fartyg som drivs med biogas (p.g.a. det olyckliga tailpipe-perspektivet i Artikel 2, punkt 102 f-g, se ovan). Vi befarar att dessa biogastekniker inte heller ingår i övriga delar av Artikel 36, eller i andra delar av förordningen, så som förslaget ser ut. Energigas Sverige anser att förordningen bör innefatta stöd till tankinfrastruktur för biogas och till fordon och fartyg som drivs med biogas, på samma sätt som el och vätgas omfattas. Biogas ger lika stor klimatnytta som förnybar el och förnybar vätgas, och dessutom flera andra samhällsnyttor såsom återcirkulering av växtnäringsämnen, minskad övergödning samt förbättrad biodiversitet och markkvalitet. Produktion av biogas och biogödsel ger samtidigt ökad försörjningstrygghet, landsbygdsutveckling, fler arbetstillfällen, regional näringslivsutveckling och innovation samt nya exportmöjligheter. Vi är mycket oroliga för att förslagen kopplat till Artikel 36, i kombination med förslagen i Artikel 2 punkt 102 f-g, kan komma att hindra Sverige från att stötta bland annat biogasinvesteringar inom exempelvis Klimatklivet och klimatpremien (t.ex. stöd till gasdrivna lastbilar och arbetsmaskiner). Om det blir konsekvensen av Kommissionens förslag till ändringar i Artikel 36 så avstyrker vi ändringsförslagen.

Energigas Sverige anser vidare att det är positivt att de stödberättigande kostnaderna föreslås få täcka in investeringskostnaderna för produktion eller lagring av förnybar vätgas eller förnybar el på plats vid en tank- eller laddinfrastruktur. Dock framgår det att den nominella kapaciteten för anläggningen för produktion av förnybar el eller förnybar vätgas inte får överstiga den maximala nominella produktionen eller tankningskapaciteten för den ladd- eller tankinfrastruktur som den är ansluten till. Energigas Sverige anser att Artikel 36a punkten 3 andra stycket bör ändras så att stöd möjliggörs till produktionsanläggningen i proportion till den maximala ladd-/tankeffekten. Det skulle då innebära att exempelvis ett vindkraftverk på 10 MW direkt anslutet till en ladd- eller tankstation på 1 MW ska kunna få stöd men då begränsat till 10 procent av de stödberättigande kostnaderna för produktionsanläggningen.

Den föreslagna nya paragrafen 1b under Artikel 36

I det tidigare utkastet av ändrad GBER (från hösten 2021) fanns förslag till definition av koldioxidsnål vätgas i Artikel 2, punkt 102 e. Denna definition har nu tagits bort. Beskrivning av det som tidigare definierades som koldioxidsnål vätgas återfinns nu i Artikel 36, genom förslag om en ny paragraf 1b.

Angående stöd till investeringar i installationer, utrustning, maskiner och infrastruktur som producerar, använder eller transporterar vätgas som produceras av elektricitet och som inte kvalificerar sig som förnybar vätgas anser Energigas Sverige att metoden för att bestämma om elen uppfyller kravet på växthusgasminskning om 70 procent är problematisk. Kommissionen

föreslår att elen ska belastas med koldioxidutsläppen ”för marginalkraftverket i det elområde där elektrolysören är belägen under avräkningsperioderna för obalanser när elektrolysören förbrukar el från nätet”. Eftersom detta kan variera över tid och beror både på efterfrågan och produktionen av el i elområdet och på tidpunkten när elektrolysören är i drift är detta inte något projektutvecklaren kan veta i förväg eller kan påverka fullt ut. Energigas Sverige har svårt att se hur sådana villkor praktiskt ska kunna visas eller implementeras.

Energigas Sverige noterar även att metoden som föreslås skiljer sig från den som beskrivs i andra direktiv och regleringar. I RED2:s hållbarhetskriterier (liksom i förslaget till delegerad akt för RFNBO och RCFs⁵ till det direktivet) finns det redan metoder beskrivna. Det är inte rimligt att ha flera olika metoder för beräkning av samma sak. I stället bör en tydligare och enklare metod, som bygger på information som är känd vid tidpunkten för investeringen och förutsebar över tid, användas. Energigas Sverige rekommenderar därför att: 1) hänvisa till metod i RED2 och 2) tillämpa kolintensitet för elproduktionsmixen i en definierad region på samma sätt som gäller i RED2:s hållbarhetskriterier för elanvändning vid produktion av biodrivmedel och biomassabränslen.

Artikel 41

Artikeln avser investeringsstöd för främjande av energi från förnybara energikällor, förnybar vätgas och högeffektiv kraftvärme. Den här artikeln har ändrats jämfört med det förslag till ändrad GBER som Kommissionen la fram hösten 2021.

I detta nya förslag villkoras undantag från anmälningskyldigheten för investeringsstöd för produktion av biobränslen, flytande biobränslen, biogas och biomassabränslen med att bränslet ska komma från någon av de råvaror som förtecknas i bilaga IX i RED2. I den tidigare version som Kommissionen presenterade hösten 2021 hänvisades bara till en viss del av bilagan. Ändringen som Kommissionen nu presenterar är positiv och helt i linje med det Energigas Sverige föreslog i svaret på Kommissionens samråd av ändringar i GBER hösten 2021.

Artikel 43

Artikeln avser driftstöd för främjande av energi från förnybara energikällor och förnybar vätgas i småskaliga anläggningar och för främjande av lokalsamhällen som satsar på förnybar energi.

Det är mycket glädjande att Kommissionen ändrat denna artikel jämfört med det förslag Kommissionen presenterade hösten 2021.

Kommissionens nya förslag är att småskalig produktion av bland annat biogas ska undantas från anmälningskyldigheten för anläggningar med en installerad kapacitet motsvarande 25 000 ton per år eller mindre oavsett hur biogasen ska användas. Energigas Sverige är mycket positiva till denna ändring som är helt i linje med det vi föreslagit.

⁵ Recycled carbon fuels (återvunna kolbränslen)

Energigas Sverige noterar dock att det i punkten (iii) står "for heat generation and gas production technologies – projects below or equal to 1 MW of installed capacity or equivalent." Eftersom "gas" är ett begrepp som bland annat innefattar biogas så bör "gas production technologies" strykas. Som det är skrivet nu kan stöd till produktion av biogas omfattas av begränsningarna i både punkt (iii) och punkt (v). Det är viktigt att det tydligt framgår att det är endast punkten (v) som ska gälla för produktion av biogas.

Kommissionens nya förslag på ändring möjliggör att den produktionspremie för biogas⁶ som regeringen har beslutat om kommer kunna tillämpas för produktion av uppgraderad biogas oavsett användningsområde, precis som regeringen avsett. Nu gällande GBER har begränsat tillämpningen av stöd till produktion av biogas till att endast omfatta biogas som används i transportsektorn.

Avseende punkten 2b anser Energigas Sverige dock att den bör ändras för att möjliggöra att även driftstöd för produktion av koldioxidsnål vätgas undantas från anmälningsskyldigheten precis som förnybar vätgas redan föreslås göra.

Slutligen anser Energigas Sverige att det är positivt att Kommissionen i det nya förslaget i punkten 3 nu hänvisar till hela bilaga IX i RED2. Denna ändring är i linje med Energigas Sveriges tidigare kommentarer i tidigare samråd. Skälen till detta redovisas under kommentaren till Artikel 41 ovan.

Artikel 44

I Artikel 44 punkt 4 framgår att skattenedsättningar för de produkter som definieras i Artikel 16.1 energiskattedirektivet⁷ endast ska undantas från anmälningsskyldigheten i Artikel 108.3 i fördraget om de uppfyller hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i RED2 och kommer från de råvaror som förtecknas bilaga IX till det direktivet. Energigas Sverige noterar att Kommissionen nu i det nya förslaget i punkten 3 nu hänvisar till hela bilaga IX i RED2. Denna ändring är i linje med Energigas Sveriges kommentarer i tidigare samråd. Skälen till detta redovisas under kommentaren till Artikel 41 ovan.

Med vänliga hälsningar

Maria Malmkvist
Vd

Anna Wallentin
Avdelningschef

⁶ Förordning (2022:225) om statligt stöd till produktion av biogas som uppgraderas till biometan

⁷ Rådets direktiv 2003/96/EG